

EKOŠOLSKI LIST

EŠL- št. 12/ 30. junij 2021

ZAKLJUČEK ŠOLSKEGA LETA IN HURA ZA ZAČETEK POČITNIC!

Za nami je še eno leto, ki sta ga zaznamovala učenje in delo na daljavo. Čeprav smo bili na učenje na daljavo bolj pripravljeni kot preteklo šolsko leto, je bilo vseeno posebno in zahtevno. Pri tem smo ponovno iskali nove poti in načine dela z otroki, učenci, dijaki.

Zahvaljujemo se vam za sodelovanje v letošnjih projektih in aktivnostih. Pokazali in dokazali ste, da je delo na daljavo izziv, pa tudi priložnost - da ustvarjamo, raziskujemo, oblikujemo na drugačen način, da otroke in mlade lahko vzgajamo in izobražujemo za trajnostno prihodnost na vsakem koraku in na različne načine.

Šolsko leto smo uspešno zaključili, zakorakali smo v težko pričakovane počitnice. Želimo vam, da si jih ukrojite po svoje, da bodo to počitnice po vaši meri. Naberite si novih moči. A vendarle naj koncu na kratko prišepnemo, da naj bosta trajnostna drža in vedenje spremljevalca tudi čez počitniški vsakdan. Tako bo imelo naše celoletno delo resnične učinke ...

Ekipa programa Ekošola

ZAKLJUČENI PROJEKTI, IZBRANI ZMAGOVALCI

Hrana ni za tjavendan – Kljub korona letu zelo dobri rezultati

Zaključni dogodek projekta Hrana ni za tjavendan je potekal prek spleta.

Z izvajanjem različnih aktivnostih na temo zmanjševanja zavržene hrane smo pripravili gradivo, v katerem so bili navedeni koraki dela, možne aktivnosti, primer dnevnika zavržene hrane ter nekateri predlogi za zasnovo izboljšav, ki so jih predlagali mentorji preteklih let.

Letos je v projektu sodelovalo 4.300 otrok in 189 ustanov. V poročilih, ki ste nam jih posredovali, so bili mentorji enotni, da je najučinkovitejša aktivnost merjenje količin zavržene hrane, njeno beleženje in spremljanje. Izpostavili ste, da je pomembno, da so rezultati meritev javni in predstavljeni v obliki grafov in slik v sami jedilnici ali projektne kotičku ustanove.

Vrtci in prva triada so bili v projektu najbolj uspešni, saj so v povprečju zmanjšali količino zavržene hrane za 41 odstotkov.

Vsebina:

ZAKLJUČENI PROJEKTI:

Hrana ni za tjavendan

Misija: Zeleni koraki

Ne zavrzi oblek, ohrani planet

*Oblikovalski izziv
Ekošola meri odtis CO₂*

*Mednarodna konferenca
Change your role
Zbornik ZN 2021*

**CHANGE
YOUR
ROLE**

2
3

4

5

6
7

Zmagovalci projekta

Vrtci in prva triada	1. Vrtec Železniki 2. Vrtec Otona Župančiča Ljubljana, skupina Note 3. OŠ Olge Meglič Ptuj
Druga in tretja triada OŠ	1. OŠ I Murska Sobota 2. OŠ Oskarja Kovačiča Ljubljana, PŠ Rudnik 3. OŠ Domžale, PŠ Ihan
OŠ s PP	1. OŠ Glazija 2. II. OŠ Žalec 3. CUEV Strunjan
Srednje šole	1. ŠC Šentjur, Srednja poklicna in strokovna šola 2. ŠC Celje, SŠ za gradbeništvo in varovanje okolja 3. GRM Novo mesto, SŠGT
Zmagovalni videofilmi	OŠ Olge Meglič Ptuj JVIZ OŠ Dobropolje OŠ Stopiče, Vrtec Stopiče ŠC PET Ljubljana, SŠ

204 recepti v natečaju 'Reciklirana kuharija'

Po mnenju mentorjev je druga najučinkovitejša aktivnost v projektu Hrana ni za tjavendan reciklirano kuhanje. Reciklirane recepte največkrat preizkušajo pri pouku gospodinjstva, kjer učencem s pripravo hrane odpirajo nov pogled na jedi, kaj vse se da storiti, ne da se hrana kar zavrže. Mlajši otroci in učenci pripravljajo sadne smutije iz ostankov sadja in zelenjave ter mlečnih izdelkov.

Zmagovalni recepti natečaja Reciklirana kuharija

KUHARČKI	Kranjski vrtci, Enota Ježek (Pica ciamargeta s pašteto korenjeto) Vrtec Cankova (Retaš z ajdinsko kašo pa đabokami) Vrtec Jadvice Golež Maribor (Pastirčkova pita) Vrtec Antona Medveda Kamnik, enota Mojca (kruhov narastek z rdečo peso) OŠ Šmartno pri Slovenj Gradcu (mesna juha s korenčkom in žličniki)
VODJE KUHINJ	I. OŠ Žalec (Pizza »Mehiške sanje«) OŠ Brinje Grosuplje (Blitvini špeclji z velikonočno šunko) OŠ Ivana Škvarče Zagorje (Ponarejeni krofi) OŠ Miren, POŠ Bilje (Testeninske kroglice presenečenja) OŠ Olge Meglič Ptuj (Reciklirani štruklji)
KUHARSKI MOJSTRI	DIC Ljubljana (Bananini browniji) GRM Novo mesto -SŠGT Fižolovi njoki z bešamel omako in fižolovim hrustkom) SŠGT Celje (Ponedeljski zajtrk) SŠGT Maribor (Reci-burger) SŠ Zagorje (Jogurtova strnjenka s svežimi jagodami)
KUHARSKI USTVARJALCI	II.OŠ Žalec (Špinačni burek) OŠ Brinje Grosuplje, PŠ S PP (Kuskusovi mehki medeni piškoti) OŠ Franceta Bevka Tolmin, PŠ S PP (Reciklirana slana pita - kiš) OŠ IV Murska Sobota (Solata iz ajdove kaše in tune) OŠ Kozara Nova Gorica (Skutno zelenjavni polpeti)

Sodelovanje na prvem slovenskem dnevu brez zavržene hrane, 24. aprila

V petek, 23. aprila, smo v programu Ekošola organizirali prvi slovenski dan brez zavržene hrane. Ustanove ste ga izvedle kot dan dejavnosti, obogaten z različnimi kuharskimi in didaktični delavnicami.

V Misiji Zeleni koraki letos sodelovalo 1.600 otrok in mladih

Ali in kako lahko spreminjamo svoje potovalne navade - na poti v šolo, službo, po vsakodnevnih opravkih? Kakšen je ogljični odtis razreda, učenca, šole v prometu? Ali vemo, kako ga zmanjšati? Ali smo to pripravljeni storiti? Kakšen vpliv imajo na okolje transportne poti izdelkov, ki jih uporabljamo vsak dan? To so vprašanja, s katerimi se je v letošnjem šolskem letu ukvarjalo 1.600 ekošolark in ekošolarjev iz 60 vrtcev, osnovnih in srednjih šol v projektu Misija: Zeleni koraki.

Zmagovalci projekta Misija: Zeleni koraki 2020/2021 po kategorijah

VRTCI	1.	Vrtec pri OŠ Dušana Muniha Most na Soči
	2.	Vrtec Beltinci
	2.	Vrtec Radovljica
	3.	Vrtec Črnuče, Enota Ostržek
PRVA TRIADA OŠ	3.	OŠ XIV. divizije Senovo, Enota Vrtec
	1.	OŠ Zadobrova
	2.	OŠ Pohorskega odreda Slovenska Bistrica
DRUGA TRIADA OŠ	2.	OŠ Kuzma
	1.	OŠ Kuzma
	2.	OŠ Louisa Adamiča Grosuplje
	3.	OŠ Pohorskega bataljona Oplotnica, POŠ Kebelj
TRETJA TRIADA OŠ	3.	OŠ Olge Meglič Ptuj
	1.	OŠ Mirana Jarca Črnomelj
	2.	OŠ Stranje
SŠ	1.	SŠ Zagorje
	2.	Gimnazija Jožeta Plečnika Ljubljana
	3.	Srednja zdravstvena in kozmetična šola Maribor
POSEBNA KATEGORIJA	1.	CUDV Radovljica
	2.	OŠ Glazija
	3.	DOŠ II Lendava
	3.	CUEV Strunjan

V projektu »Ne zavrzi oblek, ohrani planet« več kot 300 primerov, kako ravnati z rabljenimi in odsluženimi oblačili

V letošnjem šolskem letu je projekt potekal prvič, zasnovan je bil po starostnih kategorijah z različnimi vsebinami, namenjenimi raziskovanju in učenju o ravnanju z odpadnimi oblačili in tekstilom.

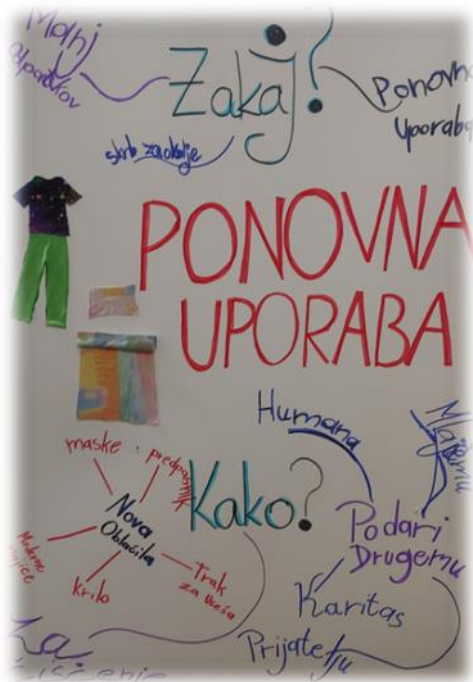
Pri tem ste se spraševali: kaj storiti z oblačili, ki jih ne potrebujete, da bodo koristno uporabljena, kako poteka predelava oblačil in zakaj ne smejo končati na odlagališču odpadkov, kaj lahko v šoli in doma storimo za manj odpadnih oblačil?

V natečaju je sodelovalo 48 ustanov, ki so pripravile več kot 300 različnih izdelkov, predlogov in aktivnosti. Nastali so nadvse zanimivi izdelki: zapesnice, copati, torbice, platnice za knjigo, modne revije, eko vrečke, didaktične igrače, plakati ter še mnogo zanimivih izdelkov.

Nagrajene ustanove po posameznih kategorijah

Vrtec in prva triada OŠ	1. OŠ Pohorskega odreda Slovenska Bistrica 2. Vrtec Ciciban, Enota Pastirčki 3. Vrtec pri OŠ Puconci
Druga triada OŠ	1. OŠ Toneta Pavčka 2. OŠ Olge Meglič Ptuj 3. OŠ Brinje Grosuplje
Tretja triada OŠ	1. OŠ Ivana Škvarče 2. OŠ Vide Pregarc 3. OŠ Puconci
Srednja šola	1. ŠC Šentjur, Srednja poklicna in strokovna šola 2. SŠGT Celje 3. ŠC Celje, SŠ za gradbeništvo in varovanje okolja
Posebna kategorija	1. CUDV Radovljica 2. OŠ Roje 3. OŠ IV Murska Sobota

Mladi poročevalci za okolje o odpadnih oblačilih in tekstilu	OŠ Franceta Prešerna Maribor
Najbolj domiselna predstavitev	OŠ Puconci
Najbolj domiselna predelava	OŠ Toneta Pavčka
Naj šolski dogodek ali projekt	DIC Ljubljana

Zaključil se je dvoletni projekt »Ekošola meri odtis CO₂«

Z 31. majem se je zaključil dvoletni projekt Ekošola meri odtis CO₂, v katerem so osnovnošolci, dijaki in študenti spoznali svoje vplive na podnebne spremembe tako, da so računali ogljični odtis posameznika, razreda ali cele ustanove (šole).

Ob spoznavanju Kalkulatorja CO₂, ki je hkrati računalno in didaktični pripomoček, so spoznavali in se pogovarjali o aktivnostih, s katerimi vsak dan v ozračje sproščajo emisije CO₂ ter pripravili predloge, kako bi lahko s konkretnimi dejanji zmanjšali svoj ogljični odtis (v šoli ali doma).

Z merjenjem ogljičnega odtisa so bolj poglobljeno raziskovali, spremljali in ugotavljali, katere dejavnosti povzročajo največji ogljični odtis in oblikovali ukrepe za zmanjšanje. V projektu je sodelovalo 84 ustanov.

Rezultate projekta si lahko ogledate v posebni številki Ekošolskega lista [EŠL-št.11/26. maj 2021.](#)

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

*Projekt Ekošola meri odtis CO₂
je financiran s sredstvi
Sklada za podnebne spremembe*

V prvem oblikovalskem izzivu izbranih devet najboljših trajnostnih in krožnih predlogov

Število predlogov, ki so jih prispevali osnovnošolci, srednješolci in študentje, dokazuje, da je mogoče trajnostne in krožne rešitve za izdelke v našem življenju iskati na vseh področjih. Novi predlogi so se nanašali na plastične izdelke in embalažo, oblačila, tekstilne izdelke, pohištvo, zvezke, hrano, tudi odpadno električno in elektronsko opremo ter druge. Kljub delu in šolanju na daljavo so nekatere skupine mladih snovalcev svoje predloge že izdelale, za nekatere so izdelali poslovni načrt, nekateri pa snujejo že nadgradnjo rešitev. **Oblikovanje izdelkov, ki jim podaljšujemo življenjsko dobo oziroma življenjsko dobo njihovih materialov, je eden glavnih izzivov pri prehodu v nizkoogljično in zeleno družbo.**

Prvi oblikovalski izziv smo v programu Ekošola organizirali v sklopu projekta E-SPACE: Ekošola spodbuja krožno gospodarstvo. Devet predlogov je bilo prepoznanih kot najbolj celovitih, izvirnih ali izvedljivih. Njihovi avtorji in mentorji bodo prejeli nagrade, ki jih bodo prispevali: podjetje Valtex & Co. (izdelki Lucart Natural), Recosi (obnovljena računalniška oprema in spletne kamere), Zavod Knof (krožni laboratorij in mentorstvo za krožno oblikovanje) in portal Zelena Slovenija (Priročnik o krožnih izzivih embalaže). [Več](#)

Nagrajeni predlogi prvega Oblikovalskega izziva programa Ekošola

	Ustanova	Mentor-ica	Naslov predloga
OŠ	OŠ Ob Rinži Kočevje	Petra Debelak	ReOvitek
	OŠ Leskovec pri Krškem	Karmen Ančimer Poteko, Petra Zlatič	tabure iz plastenk
	OŠ Kidričevo	Olga Babšek	tabure iz škatel
SŠ	SŠ Zagorje	Karmen Pevec, Mojca Omahe	Birdie House
	GSRM Kamnik	Viktorija Pirš	Vodne turbine Nove omare
FAKULTETA	Fakulteta za dizajn	Matea Benedetti, Lidija Rotar	Re-Couture in jeans
	Pedagoška fakulteta Ljubljana	Stojan Kostanjevec, Martina Erjavšek	Kako so trajnostne študentske hrane?

XIV. srečanje koordinatorjev ekovrtcev Slovenije

Srečanje koordinatorjev ekovrtcev je potekalo 5. maja preko spleta. Na srečanju je bil predstavljen program dela za vrtnice 2021/2022, primer dobre prakse o lokalni pridelavi in samooskrbi ter projekt Podnebne spremembe.

Mednarodna konferenca »Z lokalno pridelano hrano in gibanjem do zdravega življenjskega sloga«

14. junija 2021 je v Dijaškem domu Ivana Cankarja potekala IV. Mednarodna konferenca zaposlenih v vzgoji in izobraževanju, ki je bila namenjena ekovrtcem in ekošolam s poudarkom na pomenu vzgojo-izobraževalne dejavnosti na področju pridelave in predelave hrane ter prehranjevanja, zdravih vidikov prehrane in primerih dobrih praks iz vzgojno izobraževalnega okolja, od vrtcev do osnovnih in srednjih šol.

Konferenci se je udeležilo 100 vzgojiteljev in profesorjev iz vrtcev, osnovnih in srednjih šol iz Slovenije, Hrvaške, Estonije, Islandije in Velike Britanije. 87 udeležencev je predstavilo primer dobre prakse v štirih sekcijah z obravnavanimi področji zdrave in varne prehrane, prehranske dediščine, odgovornega prehranjevanja, gibanja in o regionalnem sodelovanju.

Predstavljeni referati so zbrani v [Zborniku prispevkov IV. Mednarodne strokovne konference](#).

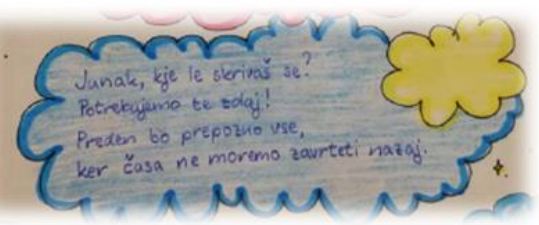
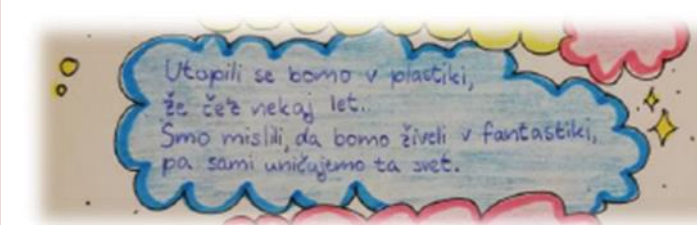
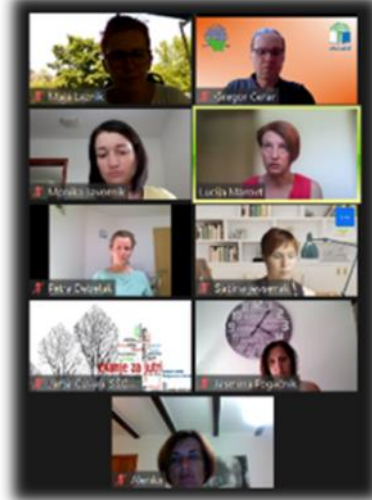
Zaključna predstavitev projekta Change your role

V sklopu IV. Mednarodne konference zaposlenih v vzgoji in izobraževanju je bila tudi predstavitev dveipolletnega projekta Erasmus+ Change your role, v katerem je sodelovalo osem mentoric iz Slovenije. Projekt, ki je bil namenjen povezovanju treh metodologij dela: Šole za trajnostno življenje (SEVER, Češka), IMPACT klub (Noi Horizonturi, Romunija) in Mladi poročevalci za okolje (Slovenija), se je zaključil s pripravo skupnega priročnika Spremeni svojo vlogo: Kako opolnomočiti

mlade, da postanejo nosilci sprememb?

Priročnik bo na voljo v angleškem jeziku in jeziku vseh treh partnerskih držav.

ZGODNJE NARAVOSLOVJE - TEMELJ ZA TRAJNOSTNI RAZVOJ

Letošnji zbornik projekta Zgodnje naravoslovje temelj za trajnosti razvoj je že trinajsti po vrsti. V njem so zbrani prispevki s poudarkom za skrb do okolja, splošnega upoštevanja in delovanja v skladu z načeli trajnostnega razvoja.

V ospredju so okoljske vsebine, ki prispevajo k razumevanju osnovnega spoznanja o naravi, razumevanju ekosistema kot osnove ekologije. Posebej so izpostavljeni odnosi in razumevanje vpliva živih organizmov v interakciji z okoljem in sozvočju s človekom ter vsebine, ki opozarjajo na škodljivo nenadzorovano onesnaževanje okolja.

V zborniku so predstavljene projektne vsebine in njihovi rezultati iz naravoslovnih tematskih sklopov s področja naravoslovja v šolskem letu 2020/2021.

Zborniki so objavljeni na spletni povezavi www.ekosola.si/gradiva.

